

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวโน้ม 3 ปีของส่วนแบ่งตลาดสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย เป็นประเด็นที่น่าสนใจทั้งในแง่วิชาการและแง่นโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาแนวโน้มอัตราการเจริญเติบโตด้านสินเชื่อของธนาคารต่าง ๆ ว่ามีความแตกต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร มีการตอบสนองต่อสภาวะการต่างเศรษฐกิจ เช่น ต้องการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยในประเทศหรือต่างประเทศ ต่อดัชนีราคาเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ในวิทยานิพนธ์นี้ผู้เขียนได้พยายามรวบรวมเทคนิคการพยากรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ได้กับเครื่องมือโครคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการพยากรณ์การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารของธนาคารต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือวางแผนให้สอดคล้องกับเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นได้กำหนดปัจจัยในเชิงปริมาณที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อทั้งหมด 17 ปัจจัยแล้วทำการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ โดยระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลของการศึกษาสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อมากที่สุดก็คือ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และมีปัจจัยอันดับรองลงมาตามลำดับได้แก่ จำนวนสาขาของธนาคาร ดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราดอกเบี้ยยูโรดอลลาร์ 6 เดือน เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ทำการกำหนดรูปแบบสมการการถดถอยของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เพื่อที่จะดูปัจจัยที่มีผลต่อธนาคารแต่ละแห่ง และจากการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มากที่สุดคือ ปริมาณเงินฝากนั่นเองซึ่งมีผลกระทบต่อธนาคารถึง 12 ธนาคาร ปัจจัยอันดับรองลงมาได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภคและดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แนวโน้มอัตราการเจริญเติบโตด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย

ในช่วงตลอด 2 ปีที่ผ่านมา คือตั้งแต่ปี 2527 ถึงปี 2528 อัตราการเจริญเติบโตด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยลดต่ำลงมาก คือจากอัตราร้อยละ 31.61 ในปี 2526 ทกลงมาเป็นร้อยละ 19.42 ในปี 2527 และร้อยละ 9.5 ในปี 2528 และมีแนวโน้มที่จะตกต่ำลงไปอีกเนื่องจากกำลังอยู่ในช่วงที่เศรษฐกิจที่ตกต่ำ การขยายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็นไปได้น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ เช่นธนาคารกรุงเทพ จำกัด ซึ่งในช่วงหลังมีนโยบายเน้นทางด้านคุณภาพสินเชื่อ มีอัตราการเติบโตเพียงร้อยละ 3.03 เท่านั้นในปี 2528 สำหรับกลุ่มธนาคารขนาดกลาง ธนาคารที่มีอัตราการเติบโตอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างสูงคือ ธนาคารทหารไทย จำกัด และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ซึ่งมีอัตราการเติบโตในปี 2528 เป็นร้อยละ 27.65 และร้อยละ 17.95 ตามลำดับ ธนาคารที่มีอัตราการเติบโตด้านสินเชื่อสูงสุดในปี 2528 คือ ธนาคารมหานคร จำกัด ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มธนาคารขนาดเล็ก มีอัตราการเติบโตสูงถึงร้อยละ 39.26 จากที่เคยมีอัตราเติบโตเพียงร้อยละ 16.12 ในปี 2527

การวิเคราะห์แนวโน้มการเจริญเติบโตด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยด้วยวิธี

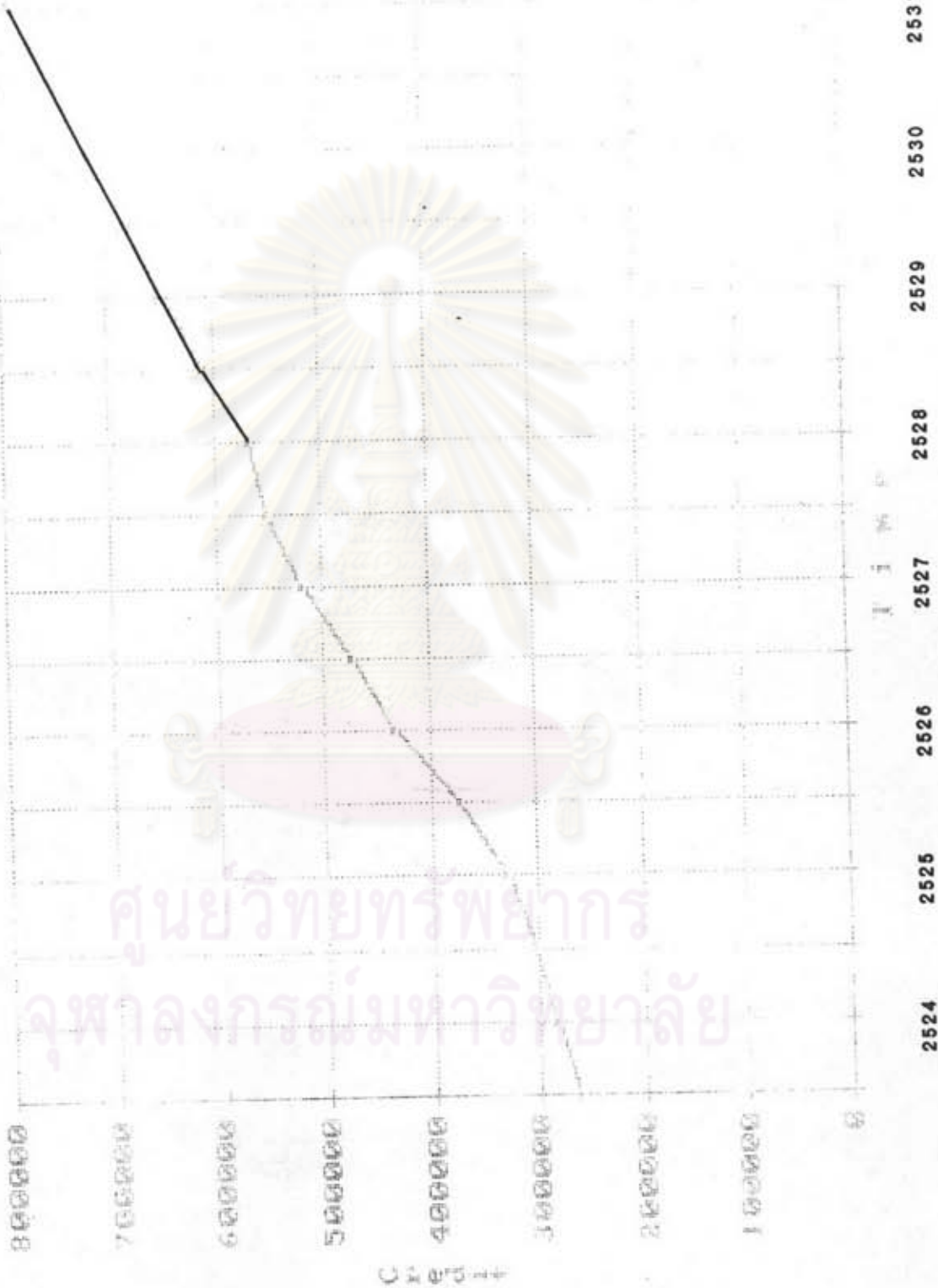
การวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลสรุปได้ว่าแนวโน้มการเจริญเติบโตด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งหมายความว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ที่มีส่วนแบ่งตลาดด้านสินเชื่อสูง ๆ ไม่จำเป็นว่าจะมีอัตราการเติบโตสูงไปด้วย

การพยากรณ์การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย

การพยากรณ์การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นได้นำเทคนิคการพยากรณ์ทั้งทางด้านวิธีวิเคราะห์อนุกรมเวลาและเทคนิคที่ใช้ความสัมพันธ์ของข้อมูลรวม 11 วิธีมาใช้ในการพยากรณ์ การประมวลข้อมูลจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ชนิดบุคคลซึ่งได้พัฒนาโปรแกรมไว้แล้ว สำหรับการตัดสินใจเลือกเทคนิคการพยากรณ์ไหนเหมาะสมกับการพยากรณ์การให้สินเชื่อของธนาคารนั้นจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความผิดพลาดกำลังสอง (MSE) และอัตราร้อยละความผิดพลาดสัมบูรณ์เฉลี่ย (MAPE) ผลของการวิเคราะห์พบว่าตัวแบบเทคนิคการพยากรณ์ที่เหมาะสมสำหรับกำหนดส่วนแบ่งตลาดสินเชื่อในอนาคตควรใช้วิธีวิเคราะห์อนุกรมเวลามากกว่าเทคนิคที่ใช้ความสัมพันธ์ของข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 85.25 และเทคนิคที่เหมาะสมก็คือ การวิเคราะห์อนุกรมเวลาแบบคลาสสิก ซึ่งวิธีนี้เป็นที่นิยมมากในทางธุรกิจ เพราะมีการพิจารณาถึงส่วนประกอบของข้อมูลว่ามีแนวโน้ม, การเปลี่ยนแปลงฤดูกาล, การเปลี่ยนแปลงวัฏจักรและการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเหตุการณ์ผิดปกติว่าเป็นอย่างไร ผลการพยากรณ์การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยตั้งแต่ปี 2529-2531 ปรากฏดังรูป 7.1 และแนวโน้ม 3 ปีของส่วนแบ่งตลาดสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยปรากฏดังรูป 7.2

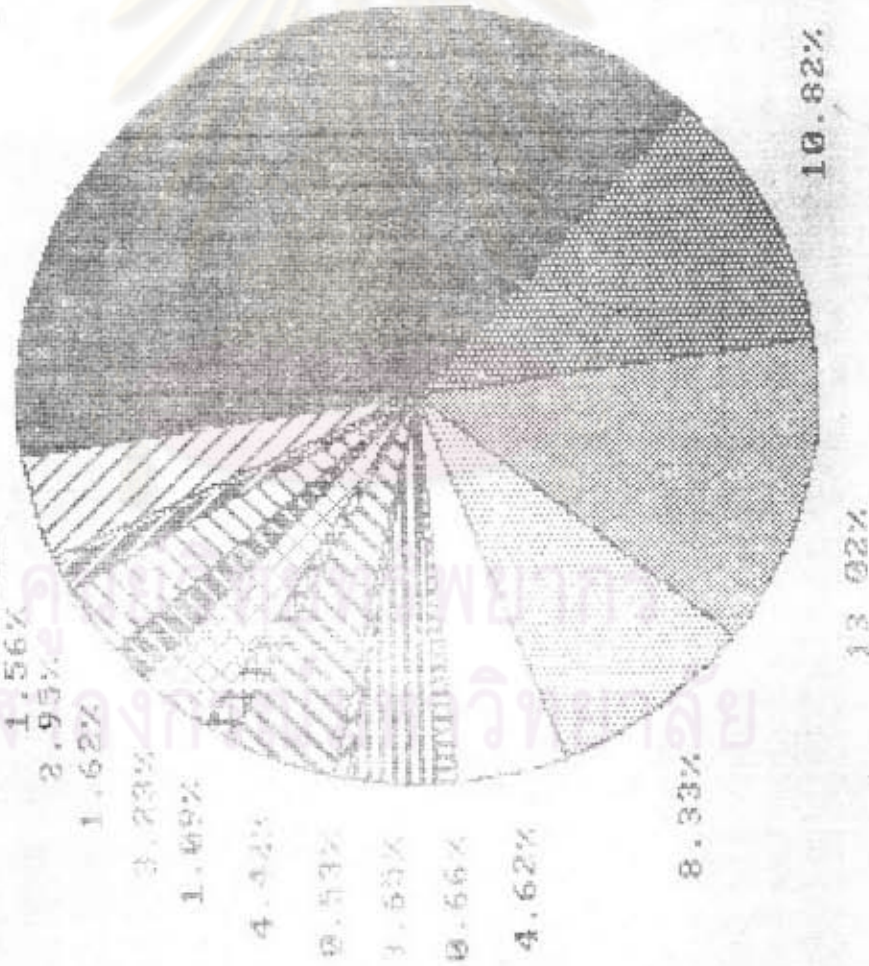
รูปที่ 7.1 แสดงผลการพยากรณ์การไหลเงินเข้าของธนาคารพาณิชย์ไทยตั้งแต่ปี 2529-2531

หน่วย : ล้านบาท

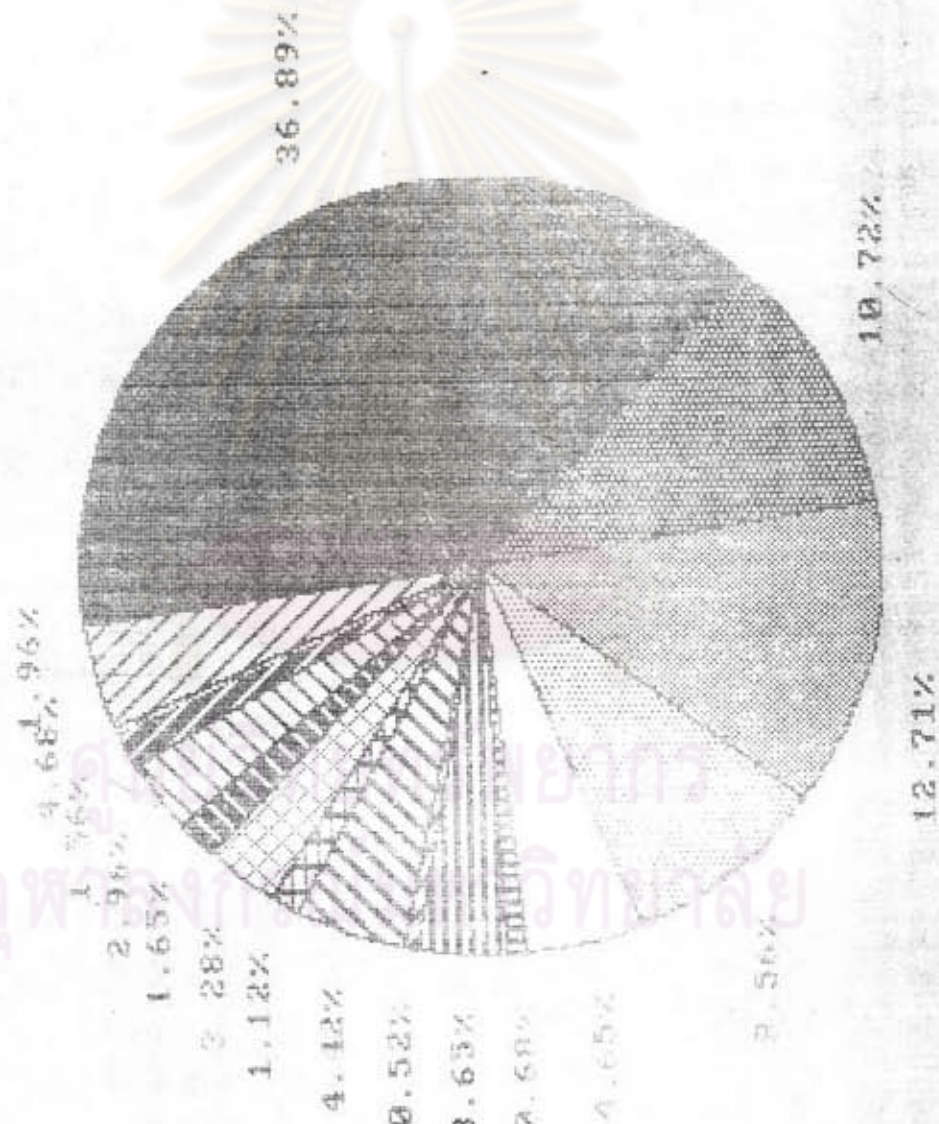
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 7.2 แสดงแนวโน้มส่วนแบ่งตลาดสินค้าเชื้อเพลิงอากาศยานไทยในปี 2529

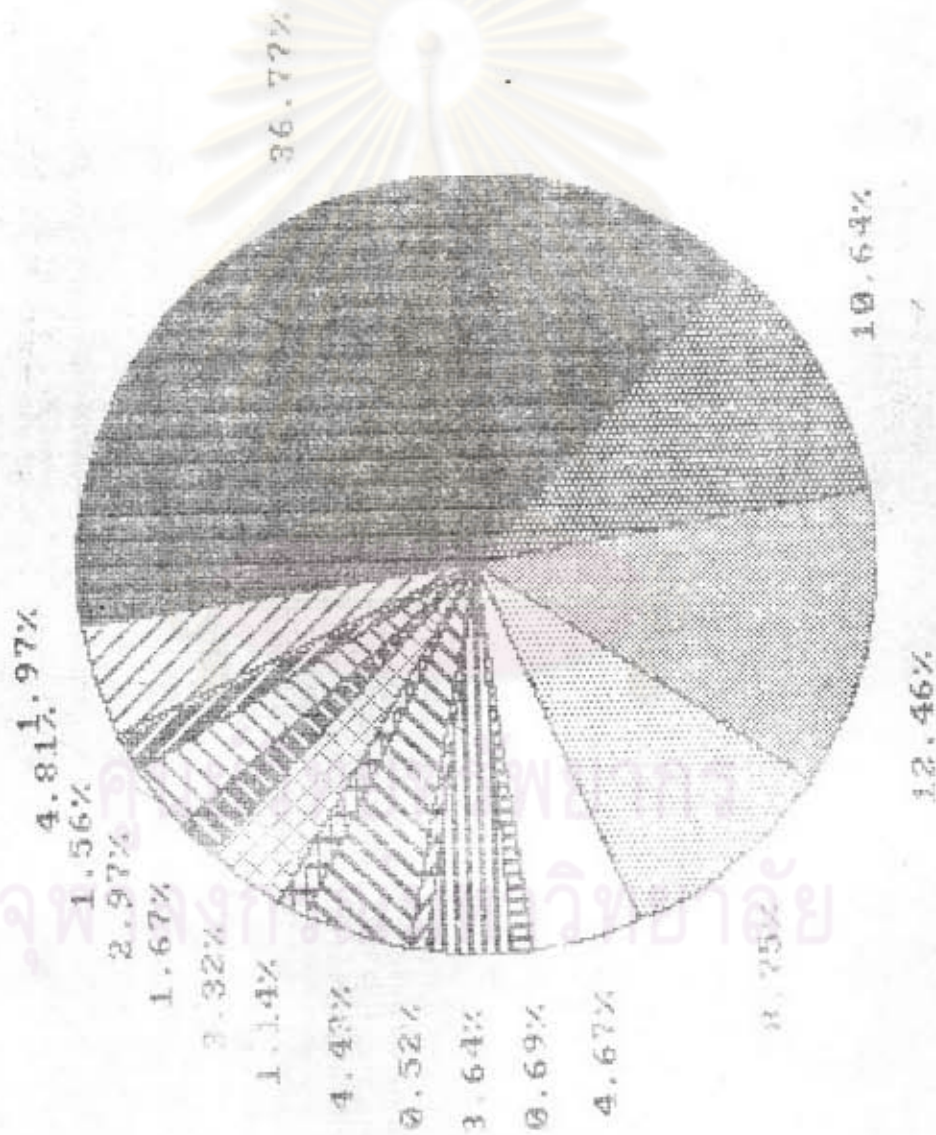
EEI	อ.กรุงเทพ จำกัด
KFP	อ.กรุงเทพ จำกัด
TEB	อ.สกลนคร จำกัด
SYB	อ.ไทยพาณิชย์ จำกัด
SPY	อ.กรุงเทพฯ จำกัด
SPY	อ.นครนง จำกัด
SPY	อ.กรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด
SPY	อ.แหลมทอง จำกัด
SPY	อ.ศรีนคร จำกัด
SPY	อ.ไทยพูน จำกัด
SPY	อ.นครหลวงไทย จำกัด
SPY	อ.สหธนาคาร จำกัด
SPY	อ.มหานคร จำกัด
SPY	อ.สยาม จำกัด
SPY	อ.ทหารไทย จำกัด
SPY	อ.เอเชีย จำกัด

รูปที่ 7.3 แสดงแนวโน้มส่วนแบ่งตลาดสินค้าของธนาคารพาณิชย์ไทยในปี 2530

BBK	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
BTB	ธนาคารไทย จำกัด
THB	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
SCB	ธนาคารพาณิชย์ จำกัด
BAV	ธนาคารศรีอยุธยา จำกัด
NTB	ธนาคารธน จำกัด
BBC	กรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด
LTB	แหลมทอง จำกัด
BNB	ศรีนคร จำกัด
TBN	ไทยทุน จำกัด
NHL	นครหลวงไทย จำกัด
SHB	สหธนาคาร จำกัด
MCB	มหานคร จำกัด
STB	สยาม จำกัด
TNB	ทหารไทย จำกัด
BOA	เอเซีย จำกัด

รูปที่ 7.4 แสดงแนวโน้มส่วนแบ่งตลาดสินค้าเชื้อของธนาคารพาณิชย์ไทยในปี 2531

ธ.กรุงเทพ จำกัด	BBL
ธ.กรุงไทย จำกัด	KTB
ธ.กสิกรไทย จำกัด	YFB
ธ.ไทยพาณิชย์ จำกัด	SCB
ธ.กรุงศรีอยุธยา จำกัด	BCV
ธ.นครธน จำกัด	NTH
ธ.กรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด	BUC
ธ.แหลมทอง จำกัด	KTB
ธ.ศรีนคร จำกัด	UWH
ธ.ไทยหนู จำกัด	TDB
ธ.นครหลวงไทย จำกัด	SBI
ธ.สหธนาคาร จำกัด	UBB
ธ.มหานคร จำกัด	FCB
ธ.สยาม จำกัด	SYP
ธ.ทหารไทย จำกัด	TMB
ธ.เอเชีย จำกัด	ASB

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวโน้มนำ 3 ปีของส่วนแบ่งตลาดสินค้าเชื้อของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยนี้เป็นการศึกษาที่อยู่ในขอบเขตจำกัดทางด้านข้อมูล คือใช้ข้อมูลหลักจากรายงาน ธพ. 1.1 ข้อมูลที่ได้อาจไม่มีประสิทธิภาพดีเท่ากับข้อมูลที่ได้จากรายงาน ธพ. 3 ซึ่งไม่รวมยอดสินค้าเชื้อจากต่างประเทศในกรณีธนาคารพาณิชย์นั้นมีสาขาอยู่ต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้ผลการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดสินค้าเชื้อของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยถูกต้องยิ่งขึ้น นอกจากนี้ถ้าหากได้มีการศึกษาส่วนแบ่งตลาดสินค้าเชื้อให้ละเอียดลงไปกว่านี้ โดยดูถึงการให้สินเชื่อจำแนกตามภาคเศรษฐกิจสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนหรือการบริหารประเทศได้ เนื่องจากถ้าข้อมูลที่ให้เป็นรายเดือนหรืออย่างน้อยเป็นรายไตรมาสแล้ว ก็จะช่วยให้ได้เข้าใจถึงความแตกต่างหรือความเหมือนกันในด้าน Seasonal ของแต่ละภาคเศรษฐกิจได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถศึกษาส่วนแบ่งตลาดของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละภาคเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี

และจากการศึกษาพบว่าวิธีการวิเคราะห์อนุกรมเวลาแบบคลาสสิก เป็นเทคนิคที่มีความเหมาะสมที่นำไปใช้ในการพยากรณ์การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ได้ แต่การพยากรณ์ที่ได้นั้นมิใช่ว่าจะอาศัยแต่เพียงค่าแนวโน้ม และดัชนีฤดูกาลของวิธีนี้เท่านั้น ผู้ทำการพยากรณ์อาจต้องดูถึงปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย อาทิเช่น การเปิดสาขาใหม่ของคู่แข่ง ความเจริญขึ้นของสถานที่หรือบริเวณใกล้เคียง นโยบายของรัฐบาล และภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไป นั่นคือการพยากรณ์ที่ได้นั้นจะต้องอาศัยเทคนิคการพยากรณ์เชิงปริมาณ (Quantitative) และเทคนิคการพยากรณ์เชิงคุณภาพ (Qualitative) ขึ้นอยู่กับทัศนหรือวิจาร์ณญาณของผู้บริหารที่จะนำมาปรับใช้ และถ้าสามารถกระทำได้รวดเร็วหรือทันต่อเหตุการณ์ ย่อมจะทำให้การตัดสินใจของผู้บริหารเป็นไปด้วยความถูกต้องและประสบความสำเร็จ และสิ่งนี้ทำให้คอมพิวเตอร์โดยเฉพาะไมโครคอมพิวเตอร์ได้เพิ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยผู้บริหารตัดสินใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในเรื่องของการนำข้อมูลจากการพยากรณ์ไปใช้นั้น เนื่องจากการพยากรณ์โดยวิธีการวิเคราะห์อนุกรมเวลาแบบคลาสสิกนั้นอยู่ภายใต้สมมุติฐานที่ว่าเหตุการณ์ในอนาคตอาศัยพื้นฐานมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต การพยากรณ์จะไปไกลนักไม่ได้ เมื่อมีเหตุการณ์ในอนาคตที่ผิดแผกแตกต่างจากเหตุการณ์ในอดีตมาก ธนาคารเองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจธนาคารที่จะนำข้อมูลไปใช้จำเป็นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงฐานข้อมูลให้เหมาะสม คืออาจจะต้องมีการย้ายฐานจากปี 2524-2528 เสียใหม่ แล้วทำการเลือกเทคนิคการพยากรณ์ตามแบบอย่างจากวิทยานิพนธ์นี้ นอกจากนี้สาเหตุของการพยากรณ์ที่ผิดพลาดก็อาจเกิดจากภาวะการเปลี่ยนแปลงทางด้าน Qualitative ซึ่งผู้ทำการวิจัยไม่ได้ศึกษาไว้ ณ ที่นี้ได้แก่

1. การจำกัดส่วนแบ่งตลาดตัวเองของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่บางแห่ง เช่น ธนาคารกรุงเทพ จำกัด คือมีการวางเป้าไว้อย่างชัดเจนว่าจะไม่ขยายส่วนแบ่งตลาดเหมือนที่ผ่านมาในอดีต มีการเน้นทางด้านคุณภาพสินเชื่อและการให้บริการโดยเริ่มทำอย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี 2527 ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตราการเจริญเติบโตของธนาคารกรุงเทพ จำกัด ในปีนี้ตกจากร้อยละ 14.49 ลงมาเหลือเพียงร้อยละ 3.63 เท่านั้น และหลาย ๆ ธนาคารก็คำนึงถึงเรื่องนี้ แต่ก็มีบางธนาคารที่ไม่สนใจเนื่องจากต้องการเพิ่มอันดับ (Ranking) ของตัวเอง เมื่อกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่จำกัดขนาดของตัวเอง ทำให้ส่วนแบ่งตลาดของตนเปลี่ยนแปลงและมีผลต่อ Relative share ของคนอื่นเปลี่ยนด้วย

2. ในเรื่องคุณภาพของการให้บริการและของพนักงาน ซึ่งเรื่องนี้ในขณะนี้กำลังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเปลี่ยน Relative share ของธนาคารขนาดกลาง ๆ ลงมาคือตั้งแต่ธนาคารกสิกรไทย จำกัด ลงมาถึงกลุ่มธนาคารขนาดเล็กที่อยู่ระดับต้น ๆ เช่นธนาคารเอเชีย จำกัด ธนาคารสยาม จำกัด จะเห็นว่าในขณะนี้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทั้งทางด้านการบริหารและคุณภาพของพนักงาน

3. ในเรื่องนโยบายโครงสร้างของดอกเบี้ย คือทางธนาคารแห่งประเทศไทยมีนโยบายตั้งแต่ปี 2527 ให้ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ มีอิสระในการตั้งราคา โดยกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ย (Ceiling rate) ไว้สูงกว่าอัตราตลาดมากเพื่อเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันทางด้านราคามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กต่างก็ใช้ราคาเป็นตัวกำหนดมากขึ้น ถ้าจะมองคู่อัตราดอกเบี้ยในขณะนี้จะเห็นว่ากลุ่มธนาคารขนาดเล็กจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้เข้าใกล้อัตราดอกเบี้ยของกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ ซึ่งต่างกันอย่างมากร้อยละ 0.5 ทั้งๆ ที่คุณภาพของลูกค้าของกลุ่มธนาคารขนาดเล็กต่างจากกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มาทีเดียว นโยบายนี้ทำให้กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ได้รับผลกระทบอย่างมากในเรื่องการกำหนดราคา

4. ธนาคารพาณิชย์ถูกควบคุมการให้สินเชื่อกับตัวเอง คือผู้บริหารธนาคารให้สินเชื่อกับตัวเองไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม จะถูกธนาคารแห่งประเทศไทยคุมหมด ทำให้ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางในระดับต้น ๆ เช่น ธนาคารศรีนคร จำกัด ธนาคารมหานคร จำกัด จะต้องเริ่มเปลี่ยนฐานะของตัวเองซึ่งในระยะยาวจะเริ่มมีปัญหาเพราะจะทำให้สินเชื่อกับตัวเองไม่ได้อีกแล้ว ทำให้ Relative share เปลี่ยนและทิศทางการให้สินเชื่อก็ต้องเปลี่ยนด้วย

5. เรื่องขนาดของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กให้โตเร็วกว่าในอดีตที่ผ่านมา ด้วยการให้สิ่งจูงใจหลายอย่าง เช่น เงินให้ความช่วยเหลือ วงเงินที่มาขออยู่กับธนาคารแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีนโยบายที่จะรวมธนาคารพาณิชย์เข้าด้วยกันเพื่อให้เติบโตแข่งกับกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ได้ เช่นรวมธนาคารสยาม จำกัด กับธนาคารกรุงไทย จำกัด เป็นต้น

6. เรื่องสาขาของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเรื่องหนึ่ง เนื่องจากการเปิดสาขาในขณะนี้ได้ถูกธนาคารแห่งประเทศไทยจำกัด คือมีการจำกัดการเปิดสาขาในเขตกรุงเทพฯ สำหรับกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ เนื่องจากการเปิดสาขาในเขตกรุงเทพฯ สามารถมี Break even ได้ภายใน 3 ปี ใครได้เปิดสาขาในเขตนี้ก็เท่ากับว่าเป็นการเพิ่มอำนาจของตัวเองในการให้สินเชื่อ ดังนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยจึงจำกัดสาขาของธนาคารขนาดใหญ่เพื่อให้กลุ่มธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย